

ระบบ e-Auction กับการอื้อประมูลก่อสร้างภาครัฐ

รองศาสตราจารย์ ดร. ต่อตระกูล ยมนาค¹

นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2548 จนถึงปัจจุบัน รัฐบาลไทยได้มีนวัตกรรมใหม่ โดยการยกเลิกการยื่นซองประกวดราคาในงานจัดซื้อจัดจ้างของรัฐ ตามแบบเดิม มาเป็นการยื่นเสนอทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่เรียกกันว่า การประมูลแบบ อีอ็อกชั่น (e-Auction) โดยได้บังคับใช้กับการประมูล จัดซื้อจัดจ้างของรัฐที่มีมูลค่าตั้งแต่ 2 ล้านบาทขึ้นไปกับงานจัดซื้อ จัดจ้างของรัฐทุกประเภท และยังใช้กับงานประมูลของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ที่มีมูลค่าเป็นหมื่นล้านบาทด้วย

การใช้ระบบ e-Auction นี้ มีข้อสงสัยกับเมือชื่อเรียก การที่เรียกว่า Auction หมายถึงการประมูลซื้อ ซึ่งผู้ที่เสนอราคาสูงสุด จะได้สินค้า ที่นำออกประมูลไป ตรงกันข้ามกับประมูลจัดซื้อของรัฐ ที่ต้องการผู้เสนอที่เสนอราคาต่ำสุดในการ แข่งขัน จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ บริการสิ่งก่อสร้างให้กับรัฐ ซึ่งควรเรียกว่า e-bidding หรือ e-procurement จึงจะเหมาะสมมากกว่า แต่อย่างไรก็ตาม ก็ได้มีการเรียก ชื่อทางการเต็ม เพื่อมิให้ความหมายผิดไปตรงกันข้ามโดยสิ้นเชิงนี้ โดยให้เรียกชื่อ ใหม่ ว่า Reverse e-Auction

¹ ประธานกรรมการ บริษัทวิศวกรที่ปรึกษาต่อตระกูล ยมนาคและคณะ จำกัด

นายกรณ์ศักดิ์ สภาวสุ ซึ่งมีอาชีพเป็นวิศวกรโยธามาก่อนได้เคยแสดงความเห็นเกี่ยวกับระบบ e-Auction ว่า “ไม่ควรจะนำวิธีการประมูลแบบ e-Auction มาใช้ เพราะนอกจากจะมีความล่าช้าแล้ว การประมูลงานระบบนี้ ยังพิสูจน์ให้เห็นว่า ไม่สามารถป้องกันการฉ้อฉลงานของเอกชนได้ ดังนั้น การประมูลงานน่าจะกลับไปใช้แบบเดิมที่กำหนดในระเบียบพัสดุมากกว่า”

อย่างไรก็ตามข้อถกเถียง เรื่อง ประสิทธิภาพของระบบนี้ ว่าสามารถป้องกันการฉ้อฉลมาราคาระหว่างผู้เข้าประมูล (ตัว) ได้จริงหรือไม่นั้น ก็ยังไม่ชัดเจน เนื่องจากกลุ่มสมาคมผู้ประกอบการ e-Auction หรือเรียกว่า กลุ่มผู้ให้บริการตลาดกลางได้สรุปนำผลการประมูลที่ต่ำกว่าราคากลางรวมเฉลี่ย ประหยัดได้ถึง 7% ต่อปีมาทุกๆ ปี โดยตลอด ว่าเป็นระบบที่ทำให้รัฐประหยัดงบประมาณได้ปีละหลายหมื่นล้านบาท

ส่วนฝ่ายกลุ่มสมาคมวิชาชีพงานก่อสร้าง อันได้แก่ สมาคมอุตสาหกรรมก่อสร้างแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ และสมาคมวิศวกรที่ปรึกษาแห่งประเทศไทย ได้แสดงความเห็นชัดเจนว่า ระบบ e-Auction ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ และไม่เหมาะสมสำหรับใช้ประมูลงานการก่อสร้างที่ซับซ้อนกว่าสินค้าครุภัณฑ์ทั่วไปเป็นอย่างมาก

อย่างไรก็ตาม ระบบ e-Auction มีส่วนที่ดีและเป็นประโยชน์มากต่อการตรวจสอบเนื่องจากข้อมูลและตัวเลขต่างๆ นั้น ได้ถูกเก็บไว้อยู่ในระบบอิเล็กทรอนิกส์ และมีการเผยแพร่ให้กับบุคคลทั่วไปที่สนใจ เข้ามารับรู้และศึกษาได้ จึงได้มีวิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารงานก่อสร้าง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ของนายวันชัย สรรพสุปัญญา ที่สนใจหาคำตอบในปัญหาที่ยังไม่มีคำตอบทางวิชาการว่าประหยัดงบประมาณได้จริงเป็นตัวเลขเท่าใด

ได้ขอผ่านบันทึกข้อมูลผลการประมูล ตลอดเวลา 7 ปี มีการประมูลปีละประมาณ 12,500 โครงการ รวมเป็นข้อมูลรวม 75,443 การประมูล รวมมูลค่าการประมูลจำนวนกว่า 966,097,000,000 บาท (เก้าแสนหกหมื่นหกพันเก้าสิบเจ็ดล้านบาท) จากกรมบัญชีกลางมาทำการวิเคราะห์อย่างละเอียดแล้ว จึงได้พบว่าการใช้ e-Auction ในหน่วยงานรัฐฯ ที่มีงานการก่อสร้างเป็นหลัก 5 หน่วยงานใหญ่ แม้จะมีได้พิสูจน์ว่ามีค่าธรรมเนียม (ตัว) กันในระหว่างผู้เสนอราคา แต่ก็สามารถยืนยันด้วยตัวเลขออกมาชัดเจนว่ามีการแข่งขันน้อยมาก

งานวิจัยของนายวันชัย สรรพสุปัญญา นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานก่อสร้าง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม เรื่อง แนวทางการปรับปรุงระบบ e-Auction ในการจัดซื้อจัดจ้างงานก่อสร้างภาครัฐ (EFFECTIVENESS OF e-AUCTION IN BIDDING OF GOVERNMENT CONSTRUCTION CONTRACTS) มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับ การศึกษาสภาพปัญหาและผลการดำเนินงานจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2549 ในการจัดหาพัสดุงานก่อสร้างภาครัฐ โดยสะท้อนสภาพความเป็นจริงที่ส่งผลกระทบต่อความโปร่งใส การแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม ความคุ้มค่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อเสนอเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขหรือพัฒนาระเบียบ ข้อบังคับ ขั้นตอนกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐให้มีความรัดกุม โปร่งใส

ผลงานวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ มีประโยชน์มากต่อวงการก่อสร้างไทย โดยจะถูกนำไปอ้างอิง โดย ป.ป.ช. ในข้อเสนอนี้จะเสนอต่อรัฐบาล รายงานให้เห็นว่าการใช้ระบบ e-Auction ใน

การจัดซื้อจัดจ้างงานก่อสร้างภาครัฐ มีปัญหาและมีหลักฐานทางวิชาการอย่างชัดเจนว่า ไม่สามารถป้องกันการสมยอมราคาในการประมูลงานก่อสร้างภาครัฐได้

การศึกษาของนายวันชัย สรพสุปัญญา ได้พิจารณา เปรียบเทียบ สังเคราะห์และวิเคราะห์ ข้อมูล ตัวเลข และสถิติต่างๆ ของการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธี e-Auction ของภาครัฐ ตั้งแต่ปีแรกที่ได้เริ่มดำเนินการ ในปี พ.ศ.2548 จนถึงปีพ.ศ.2553 รวมเป็นมูลค่า 1,031,495,005,047.89 บาท (หนึ่งล้านสามหมื่นหนึ่งพันสี่ร้อยเก้าสิบห้าล้านห้าพันสี่สิบเจ็ดบาทแปดสิบเก้าสตางค์) ในการศึกษาได้เลือก 5 หน่วยงานหลักที่มีงบการก่อสร้างสูง ที่มีจำนวนโครงการประมูลสูงสุดเป็น 5 อันดับแรก พบว่าในระยะ 6 ปีที่ผ่านมา มีผลการประมูลถึง 70% ของการประมูลด้วยวิธี e-Auction ที่ประหยัดเงินให้รัฐได้ไม่ถึง 1% และในหน่วยงานหลักดังกล่าว มีจำนวนโครงการที่มีผู้เข้าแข่งขันประมูลด้วยวิธี e-Auction แต่ละครั้งไม่เกิน 3 ราย ถึงร้อยละ 46.39 ของโครงการทั้งหมด อีกทั้งพบว่า มีแนวโน้มที่ผลการประมูลที่จะเป็นไปในลักษณะที่มีการแข่งขันน้อยราย และประหยัดงบให้แก่รัฐได้น้อยมากนี้ จะยังมีมากขึ้นอีกเรื่อยๆ ในปีต่อไป

จากข้อมูลที่น่ามาประมวลแล้ว เห็นได้ชัดและสรุปได้ว่าการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) ในงานก่อสร้างไม่สามารถป้องกันการสมยอมในการประมูลได้ในประเทศไทย ซึ่งสนับสนุนสอดคล้องกับความเห็นที่รวบรวมจากหน่วยงานราชการและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

การแก้ปัญหาดังกล่าว ต้องนำแนวคิดที่มีผู้นำเสนอไว้มาใช้ เช่น การให้ยกเลิกการใช้วิธี e-Auction กับงานก่อสร้างที่มีเทคนิคเฉพาะ และต้องใช้เทคโนโลยีขั้นสูง การให้นาระบบ

e-Procurement มาใช้ให้ครบขบวนการ เพื่อสร้างความโปร่งใส และส่งเสริมให้มีการแข่งขันอย่างแท้จริง การนำหลักเกณฑ์การประเมินค่าดัชนีความโปร่งใสมาใช้ตรวจสอบหน่วยงานภาครัฐ และการจัดทำมาตรฐานวิธีการคิดคำนวณราคากลางที่ถูกต้องและเป็นธรรม เป็นต้น

นับจากการบังคับใช้และการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2549 ตลอด 6 ปีที่ผ่านมา กลับปรากฏสภาพปัญหา อุปสรรคและช่องว่างต่างๆ หลากหลายตามลักษณะและสภาพการณ์ของแต่ละองค์กร โดยเฉพาะปัญหาด้านความไม่โปร่งใสและการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม ยังคงปรากฏเป็นคำถามที่เคลือบแคลงจากสาธารณะชนทุกหมู่เหล่าอย่างต่อเนื่องตลอดมา

การศึกษาแนวทางปรับปรุงระบบ e-Auction ในการจัดซื้อจัดจ้างงานก่อสร้างภาครัฐตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2549 นั้นจึงเป็นประโยชน์อย่างมาก เพื่อให้เป็นแนวทางในการปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ เพื่อสร้างความโปร่งใส ป้องกัน ปราบปรามและแก้ไขปัญหาการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุภาครัฐมากยิ่งขึ้น ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดเหมาะสมให้เกิดคุณค่าและประโยชน์สูงสุดทางด้านภาษีอากรและงบประมาณของประเทศชาติต่อไป

ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ มีวัตถุประสงค์และแนวคิดพื้นฐานสำคัญประการหนึ่งคือ ดำเนินการโดยเปิดเผย โปร่งใส เป็นธรรม จึงอาจเกิดผลกระทบต่อองค์กรบางกรณี เช่น ในด้านการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่หรือผู้มีอำนาจอนุมัติพิจารณาหรือคัดเลือกพัสดุหรือผู้รับจ้างในลักษณะขัดต่อกฎหมายว่าด้วยการแข่งขันกันเสนอราคาอย่างเป็นธรรม การจัดประมูลด้วย

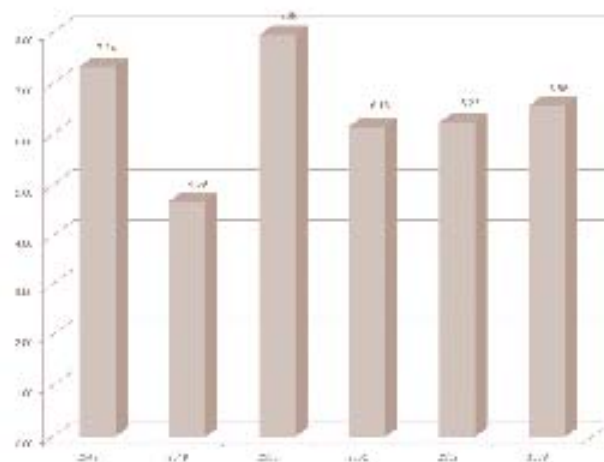
ระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) เป็นระบบหนึ่งในการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ โดยเป็นระบบการประมูลผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) ผู้ขายสามารถเสนอราคาได้หลายครั้งแตกต่างจากการจัดซื้อแบบเดิมซึ่งผู้ขายสามารถเสนอราคาเป็นเอกสารได้เพียงครั้งเดียว

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้ข้อมูลซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จากสำนักงานพัฒนามาตรฐานระบบพัสดุภาครัฐ กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง แสดงสถิติการจัดซื้อจัดจ้างในงานก่อสร้างด้วยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) จำแนกเป็นรายปีรวมทั้งสิ้น 6 ปีงบประมาณคือ พ.ศ.2548 2549 2550 2551 2552 และ 2553 โดยแต่ละ

ปีมีจำนวนข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างจำนวนมาก จัดเรียงเปรียบเทียบหาความสัมพันธ์ สามารถวิเคราะห์ สรุปข้อมูลต่างๆ ที่มีนัยยะสำคัญและน่าสนใจ ดังนี้

1. ค่าร้อยละเฉลี่ยของงบประมาณที่ประหยัดได้ของทุกหน่วยงานในแต่ละปี ของ 3 ปีแรก (พ.ศ. 2548-2550) มีค่าความกว้างตัวขึ้นลงใน แต่นับจากปี พ.ศ. 2551 เป็นต้นมาปรากฏค่าค่อนข้างคงที่ (ประมาณร้อยละ 6.3)

สามารถวิเคราะห์ให้เห็นความแตกต่างทางด้านการปฏิบัติกรมระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2549 ใน 3 ปีแรก ซึ่งเป็นการเริ่มใช้ระเบียบฯ โดยที่

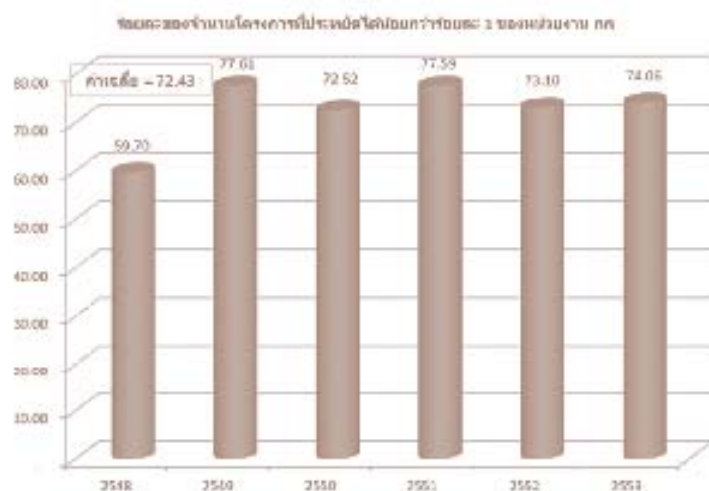
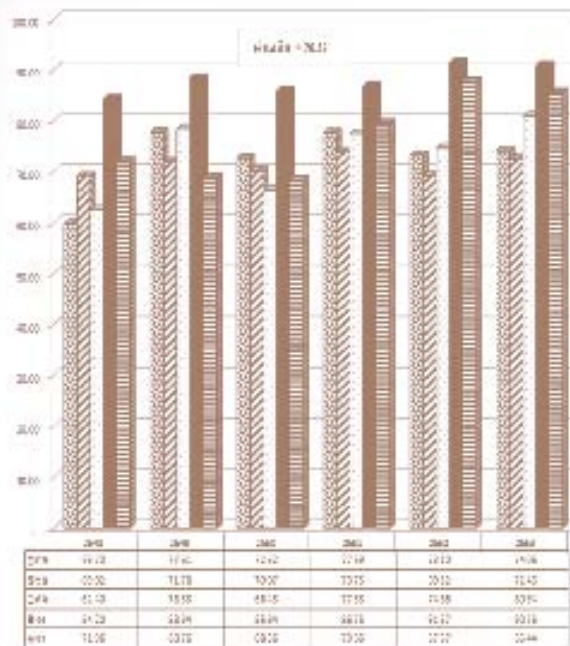
แต่ละหน่วยงานเริ่มใช้ระเบียบฯ ดังกล่าวไม่พร้อมกัน อีกทั้งมีความแตกต่างเกี่ยวกับความเข้าใจต่อรายละเอียดในการใช้ระเบียบฯ แต่หลังจากนั้นทุกหน่วยงานรวมทั้งสิ้นจำนวน 270 หน่วยงานได้ใช้ระเบียบฯ กันอย่างเต็มรูปแบบและมีความเข้าใจในวิธีปฏิบัติให้ถูกต้องยิ่งขึ้นทำให้ค่าร้อยละเฉลี่ยของงบประมาณที่ประหยัดได้ค่อนข้างคงที่และใกล้เคียง

กันมากขึ้น ส่วนการวิเคราะห์ด้านปริมาณนั้นยังไม่สามารถวิเคราะห์ได้อย่างชัดเจน

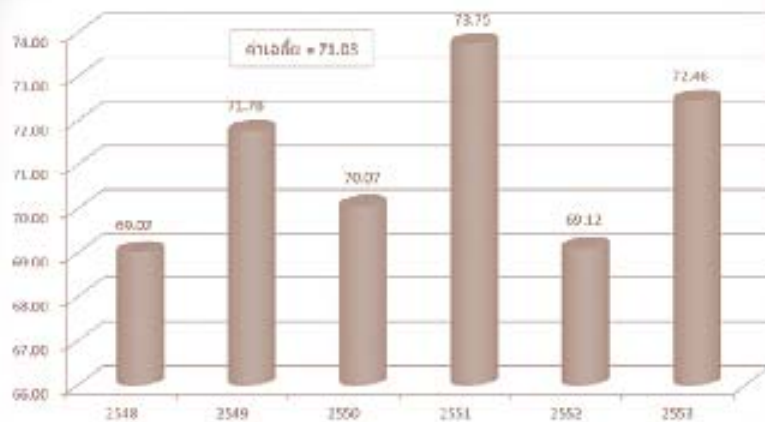
2. หน่วยงานที่มีค่าร้อยละความประหยัดของงบประมาณน้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 6 ปี อย่างมีนัยยะสำคัญ (มีจำนวนการจัดประมูลไม่น้อยกว่า 2,000 ครั้ง) 5 อันดับแรก ได้แก่ หน่วยงาน กก ชช คค จง และ จจ

3. ค่าเฉลี่ยร้อยละของจำนวนการประมวล
ที่ประหยัดได้น้อยกว่าร้อยละ 1 ของทั้ง 5 หน่วย
งานค่อนข้างสูงคือเท่ากับ 76.32 โดยเฉพาะ

หน่วยงาน “ง” ปรากฏค่าค่อนข้างสูงมากคือ
ร้อยละ 87.88 อีกทั้งเส้นแนวโน้มแสดงให้
เห็นว่ามีโอกาสที่จะเพิ่มสูงมากขึ้นอีกในปีต่อไป

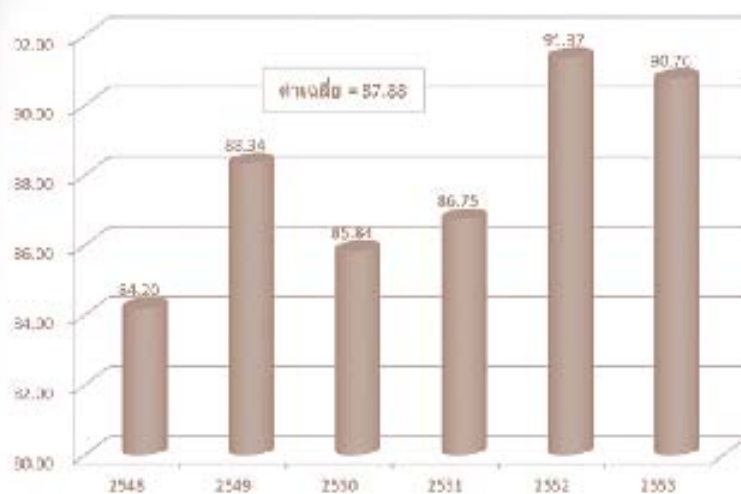
ร้อยละของจำนวนโครงการที่ประเพณีได้นำไปใช้กว่าร้อยละ ๖ ของหน่วยงาน ชช

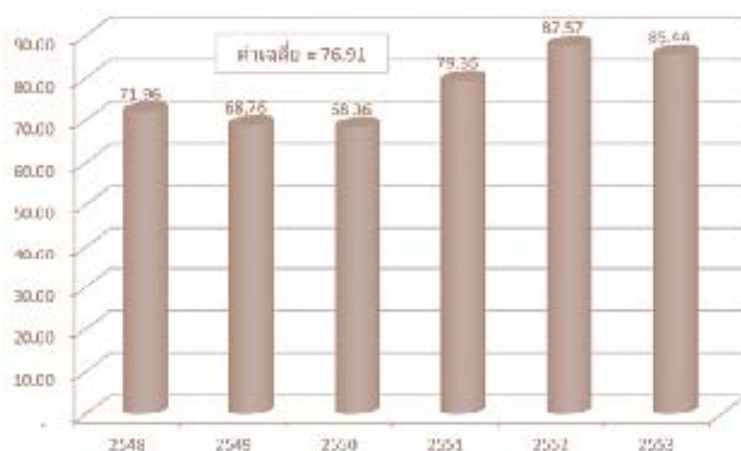
ร้อยละของจำนวนโครงการที่ประเพณีได้นำไปใช้กว่าร้อยละ 1 ของหน่วยงาน คค

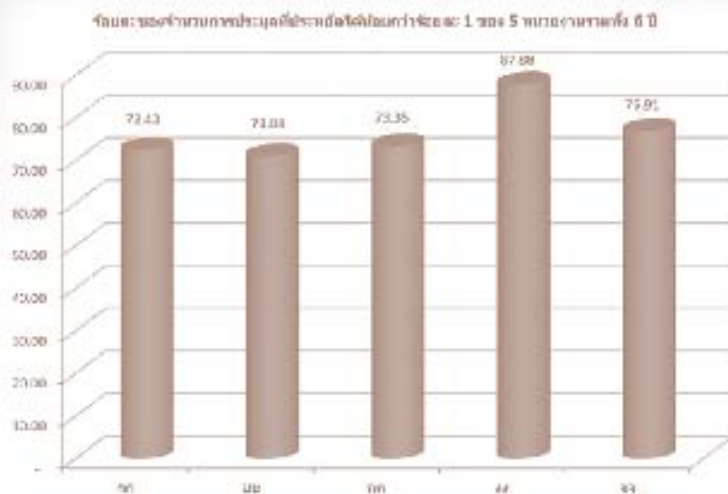

ร้อยละของจำนวนโจรจลาจลที่ประหารชีวิตได้น้อยกว่าร้อยละ 1 ของพนักงาน ๑๖

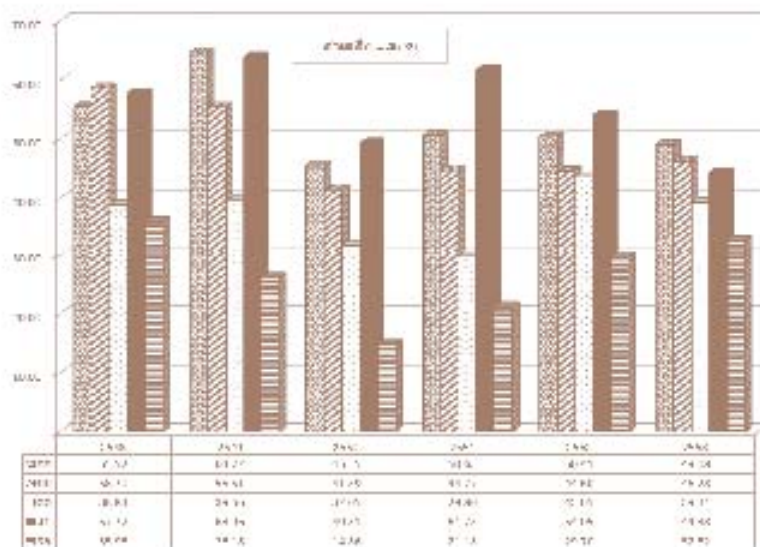

ร้อยละของจำนวนโจรจลาจลที่ประหารชีวิตได้น้อยกว่าร้อยละ 1 ของพนักงาน ๑๑

4. ร้อยละของจำนวนการประมูลที่มีผู้เข้าร่วมเสนอราคาราคาน้อยกว่า 3 รายของหน่วยงานทั้ง 5 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 46.39 แสดงให้เห็นว่าประมาณครึ่งหนึ่งของจำนวนการประมูลมีผู้เข้าร่วมเสนอราคาไม่เกิน 3 ราย ซึ่งน้อยเกินไปที่จะก่อให้เกิดการแข่งขันอย่างแท้จริง

สรุป

จากข้อมูลที่มีนัยยะสำคัญซึ่งได้จากการศึกษา เปรียบเทียบ สังเคราะห์และวิเคราะห์ข้างต้นจึงสรุปได้ว่าการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) ในงานก่อสร้างไม่สามารถป้องกันการสมยอมการประมูลในประเทศไทยได้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ค้นคว้ารวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ การบรรยาย เอกสารเผยแพร่ หนังสือชี้แจง ให้ความเห็นจากหน่วยงานราชการและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

ทั้งนี้ยังสามารถสรุปได้ว่าการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุงานก่อสร้างภาครัฐตลอด 6 ปีที่ผ่านมาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2549 มิได้สอดคล้องกับหลักการความคุ้มค่า ความประหยัด มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งด้านความโปร่งใส การแข่งขันอย่างเป็นธรรม ตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลแต่อย่างใด

สำหรับข้อเสนอแนะในการป้องกันปัญหาให้เกิดความโปร่งใสและแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมนั้นต้องเริ่มต้นที่จริยธรรมและมโนธรรมของแต่ละบุคคลเป็นด้านหลักอย่างจริงจัง จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ อย่างยั่งยืนและถาวรตลอดไป ซึ่งเป็นไปได้ค่อนข้างยากทางด้านนามธรรม อย่างไรก็ตามทางด้านรูปธรรมการแก้ไขปัญหาดังกล่าวมีรายละเอียดต่างๆหลากหลายแนวทาง ซึ่งได้มีผู้มาเสนอ เช่น ยกเลิกการใช้วิธี e-Auction กับงานก่อสร้างโดยเฉพาะกับงานก่อสร้างที่มีเทคนิคเฉพาะและต้องใช้เทคโนโลยีขั้นสูง โดยนำระบบ e-Procurement มาใช้ทดแทนเพื่อสร้างความโปร่งใส และส่งเสริมการแข่งขันอย่างแท้จริง หรือการนำหลักเกณฑ์การประเมินค่าดัชนีความ

โปร่งใสมาใช้ในการดำเนินการตามขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐโดยเคร่งครัด มีการจัดทำมาตรฐาน วิธีการคิดคำนวณราคากลางที่ถูกต้องและเป็นธรรมของงานก่อสร้างทุกหน่วยราชการสามารถใช้อ้างอิงได้ ทั้งนี้ผู้จัดทำราคากลางต้องมีใบอนุญาต (License) โดยมีสถาบันวิชาชีพเป็นผู้รับรองคุณสมบัติ เป็นต้น ซึ่งต้องมีการศึกษาในรายละเอียดต่อไป

โดยสรุป หากคำนวณจำนวนเงินงบประมาณที่สมควรประหยัดได้เพิ่มเติมของทั้ง 5 หน่วยงาน ตลอดทั้ง 6 ปี โดยอ้างอิงใช้สัดส่วนค่าเฉลี่ยความประหยัดของโครงการที่ประหยัดได้มากกว่าร้อยละ 1 ในการคำนวณ จะสามารถประหยัดได้เพิ่มมากถึงกว่า 56,600,000,000 บาท (ห้าหมื่นหกพันหกร้อยล้านบาท)

บรรณานุกรม

- วินัย สรรพปัญญ, 2554 แนวทางปรับปรุงระบบ E-AUCTDM ในการจัดซื้อจัดจ้างก่อนสร้างภาครัฐ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- ธิดา พรพิพัฒน์, (2552). การเปรียบเทียบวิธีการจัดซื้อจัดจ้างการประกาศราคาโดยวิธีประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ กับวิธีประมูลแบบเดิม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ศิริพร ยศบุญ, 2552 การศึกษาประสิทธิภาพกระบวนการประมูลด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (E-AUCTDM) ในการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สุจิตรา เอมสุกุล, 2551 การศึกษาสภาพปัญหาของการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการพหุอิเล็กทรอนิกส์ของธุรกิจก่อสร้างที่จะกระทบกับกฎหมายหลวงชนบทในพื้นที่ภาคกลาง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วราพันธ์ เอ็นพริ้ม, 2551 การศึกษาทิศทางการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สมบูรณ์ ศิริยศถาภิชัย, 2550 การศึกษาการจัดซื้อจัดจ้างกรณีสหภาพแรงงานกรมหลวงว. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
- รัฐพงศ์ โสภะสุวรรณ, 2550 ปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานราชการในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- นภาพร บุญสร้าง, 2549 ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
- ร้อยเอกอมร พิชัย, 2548 การศึกษาข้อบกพร่องที่ทำให้เกิดช่องว่างการทุจริตในการกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ภาครัฐด้วยวิธีปกติและการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
- สุนันทา บุญฤทธิพิทักษ์, 2547 การศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างแบบเดิมกับระบบ E-PROCUREMENT. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- นภาพร สุทธิพันธ์ อ่อนเที่ยง, 2544 สอรัปยังในกระบวนการไทย ศึกษากรณีกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ประชา ศรตากร ณ อยุธยา, 2544 การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ปวยศพร สังข์ชัย, 2542 ปัญหาการควบคุมการดำเนินงานในการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐ หามระเบียนสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการฉ้อฉลของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542.
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจ้าง พ.ศ. 2498. ราชกิจจานุเบกษา 72 (24 สิงหาคม 2498)
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2521. ราชกิจจานุเบกษา 95 (4 ธันวาคม 2521)
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535. ราชกิจจานุเบกษา 109 (31 มกราคม 2535)
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2549. ราชกิจจานุเบกษา 123 (31 มกราคม 2549) :
- 6 - 14
- การคลัง, กระทรวง. หลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงการคลัง 2548.
- บัญชีกลาง กรม. หนังสือที่ กค 04083/ว 59 เรื่อง แนวทางการปฏิบัติหามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2549. กรุงเทพมหานคร : กรมบัญชีกลาง, 2549.
- บัญชีกลาง กรม. หนังสือด่วนที่สุด ที่ กค 0421/ว 52 เรื่อง ข้อมความเข้าใจ เรื่องการเค้นราคาเสนอราคาในการปฏิบัติหามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2549. กรุงเทพมหานคร : กรมบัญชีกลาง, 2551.
- หนังสือกรมบัญชีกลางเลขที่ กค. 0421.3/2023 ลงวันที่ 13 กรกฎาคม 2553 เรื่องขอทราบรายละเอียดข้อมูลและเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับ เรื่องการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-AUCTDM)
- หนังสือกรมการคลังเลขที่ กค 771/2553 ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2553 เรื่องขอคัดค้นและขอเสนอแนะเพื่อการแก้ไขปรับปรุงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-AUCTDM)
- สมเที่ยง พิธีวิจารณ์ และ เทียนสว่าง ธรรมวงษ์. รายงานฉบับสมบูรณ์ แนวทางการพัฒนาระบบ E - PROCUREMENT ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐ. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. 2546.